

Escherichia coli (*E.coli*) poolt põhjustatud soolenakkused

Kolibakter (*E.coli*) esineb rohkelt inimeste ja loomade soolestikus normaalse mikrofloora osana. Patogeensed *E.coli* tüved erinevad mittepatogetest tüvedest antigeeni struktuuri poolest, mis määrab nende patogeensid omadusi, sh toksiinide produtseerimise võimekust ning võivad patogeensed tüved põhjustada raskeid soolenakkusi.

Eestis on enterohemorraagiline koli-bakteri nakkus harva esinev nakkushaigus. Terviseameti andmetel 2010.a registreeriti 5 haigusjuhtu, 2009.a - 4, 2008.a - 9. 2011.aastal viie kuuga ei ole registreeritud ühtegi koli-bakteri poolt põhjustatud haigusjuhtu.

Enterohemorraagiline *E.coli* nakkuse haigustekitaja

Enterohemorraagiline *E.coli* (EHEC) – ühendab mitit kolibakteri patogeenset serogruppi, mis toodavad Shiga-toksiini. EHEC paljuneb hästi temperatuuril 7°-50°C ja hävib temperatuuril üle + 70°C. Mõned haigustekitajad võivad paljuneda isegi hapus keskkonnas (pH<4,4). Suurem osa rasketest haigusjuhtudest on põhjustatud O157:H7 serogrupi kolibakterite poolt, kuid haigusjuhte põhjustavad ka teised serogrupid nt O26, O111, O103, O145 ja muud.

Nakkusallikad

Nakkusallikaks on patogeense kolibakteri kandvad kariloomad (peamiselt veised, lambad, kitsed, hirved ja muud) või haige inimene. Täiskasvanud haige eritab EHEC baktereid väljaheidetesse umbes nädala jooksul ja lapsed kuni 3 nädalat.

Leviku teed

Haigustekitaja levib saastunud toidu (kuni 85% haigusjuhtudest) ja joogivee kaudu. Sagedamini levib haigustekitaja mittepastöriseeritud piima, ebapiisavalt kuumtöödeldud liha, taimeidude, roheline salati ja muude köögiviljadega. Hügieeninõuete mittetäitmisel võib inimene nakatuda ka haige poolt saastatud pindadega või esemetega kokku puutumisel. Nakatuda võib väga väikese haigustekitaja koguse sattumisel organismi. Lisaks võib nakatuda ka saastunud vees suplemisel.

Inkubatsiooniperiood

Enterohemorraagiline *E.coli* nakkuse inkubatsiooniperiood on 3-8 päeva.

Kliiniline pilt

Enterohemorraagiline *E.coli* nakkuse tavalised sümptomid on verine kõhulahtisus ja kõhukrambid. Suurem osa haigestunutest paraneb 10 päeva jooksul, kuid 5-15 % haigetest (peamiselt alla 5.a lastel ja vanemaealistel inimestel) võib tüsistusena kujuneda hemalüütilis-ureemiline sündrom (HUS), mida iseloomustab äge neerupuudulikkus ja närvisüsteemi talitlushäired. HUS kujuneb tavaliselt ühe nädala jooksul pärast haigestumist. HUS võib lõppeda surmaga.

Diagnostika ja ravi

Haigust diagnoositakse epidemioloogilise anamneesi, haiguspildi ja laboriuuringute alusel. Enterohemorraagiline *E.coli* nakkuse ravi põhineb rehidratatsioonil. Real juhtudel on antibiootikumide kasutamine vastunäidustatud, sest võib see suurendada tüsistuste kujunemist.

Ennetamine

Koli-bakteri nakkuse vältimiseks tuleb korralikult pesta juur- ja puuvilju jooksva veega, liha korralikult läbi küpsetada vähemalt 70-kraadi juures. Toitu valmistades tuleb puhtana hoida tööpinnad ja töövahendid, vältida ristasaastumist ehk toored toiduained, eriti liha, tuleb hoida eraldi valmistoitudest. Valmistoitu ei tohi pikka aega hoida soojas, vaid külmkapis ja sealgi mitte üle 1-2 päeva. Tõhus ennetusmeede on käte pesemine pärast tualeti kasutamist ja enne sööki.

Uuendatud 16.06.2011